

Wixinee Labsii Sirna Qophii Wixinee Seeraa Mootummaa Naannoo Oromiyaa Murteessuuf Bahe, Labsii Lak. _____/2011

Naannoo keenya keessatti mirgoonni namoomaa akka kabajaman, imaammanni siyaas-diinagdee fi hawaasummaa mootummaan baasu hojirra akka oolan, sirni dimokraasii akka dagaagu, misoomni akka dhufuu fi nagaafi tasgabbiin hawaasaa fulla'aan akka jiraatu gochuuf seeronni qulqullina qabaniifi raawwatamuu danda'an jiraachuun murteessaa ta'ee waan argameef;

Seeronni wixineeffaman qulqullina, iftoomina, fudhatamummaa fi raawwatamummaa kan qabaniifi bifa walfakkaatuun akka hojjataman gochuun rakkooleen hojii qophii wixinee seeraa keessatti mul'achaa turan bu'uura irraa akka furaman taasisuuf sirna dandeessisu diriirsuun uwwisa seeraa akka argatu taasisuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Aangoofi hojiifi itti gaafatamummaa manneen hojii mootummaa qorannoo hojiirra olmaa imaammattootaafi tarsiimotaa gaggeessuun seeronni akka barbaachisan yaadota burqisiisuufi hojii qophii wixinee seeraa keessatti qooda fudhatanii karaa iftoomina qabuun tarreessuun hojichi haala bu'aa qabeessa ta'een akka hojjatamu gochuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Akkaataa Heera Mootummaa Naannoo Oromiyaa Fooyya'ee Bahe, Labsii Lak.46/1994, Keewwata 49(3)(a)tiin Labsiin kanatti aanu labsamee jira.

Kutaa Tokko

Tumaalee Waliigalaa

1. Mata duree Gabaabaa

Labsiin kun "Labsii Sirna Qophii Wixinee Seeraa Mootummaa Naannoo Oromiyaa Lak.____/2011" jedhamee waamamuuni danda'a.

2. Hiika

Akkaataan jechichaa hiika biroo kan kennisiisuuf yoo ta'e malee, Labsii kana keessatti:-

- 1) "**Barreeffama Ibsa Wixinee**" jechuun barreeffama gabaabaa yaadamota qabiyyeewwan labsicha keessatti tumamaniifi wixineessaa labsichaa kan ibsuu dha.
- 2) "**Caffee**" jechuun bu'uura Heera Mootummaa Naannichaa Fooyya'ee Bahe, Keewwata 46 (1) tiin kan hundeeffame qaama seera baasaafi abbaa aangoo olaanaa Mootummaa Naannoo Oromiyaa jechuudha.
- 3) "**Mana Hojii Abbaa Alangaa**" jechuun Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa jechuudha.
- 4) "**Qaama Mootummaa yookiin Mana Hojii**" jechuun qaama mootummaa yookiin mana hojii Naannichaa aangoo seera burqisiisuu qabu jechuudha.
- 5) "**Mana Marii**" jechuun Mana Marii Bulchiinsa Mootummaa Naannoo Oromiyaa jechuudha.
- 6) "**Naannoo**" jechuun Naannoo Oromiyaa jechuudha.
- 7) "**Nama**" jechuun nama uumamaa yookiin qaama mirgi namummaa seeraan kennameef jechuudha.
- 8) "**Wixinee Seeraa**" jechuun Sirna Wixineessuu Labsii kanaan hammatameef jecha Labsiifi Dambii wixineessuu jechuudha.
- 9) "**Qajeelfama Qophii Wixinee Seeraa**" jechuun Qajeelfama qabiyyeen isaa akkaataa Labsii kana keessatti ibsameen ta'ee, seerri akka wixinaa'uuf barreeffamaan qaama wixinee qopheessuuf kennamu jechuudha.
- 10) "**Qorannoofi Qo'annoo**" jechuun rakkoolee aangoofi hojii mana hojichaa karaa bu'aa qabeessa ta'een akka hin raawwatamne taasisan erga addaan baheen booda qorannoofi qo'annoo yaada seeraa burqisiisuuf yookiin seera haaraa baasuuf yookiin seera hojiirra jiru fooyyeessuuf gaggeeffamu jechuudha.
- 11) "**Yaada Seeraa Burqisiisuu**" jechuun kaayyoo Labsii kanaatiif jecha rakkoo uumame hiikuuf yaada seeraa dhiyaatuu dha.
- 12) "**Waajjira**" jechuun Waajjira Caffee Mootummaa Naannoo Oromiyaa jechuudha.

3. Ibsa Koornayaa

Labsii kana keessatti jechi koornayaa dhiiraatin ibsame dubartiis ni dabalata.

4. Daangaa Raawwatiinsaa

Labsiin kun dhimmootaafi qaamolee armaan gadii irratti raawwatiinsa ni qabaata:

- 1) Dhimmoota adeemsa yaada seeraa burqisiisuu irraa hanga Seera Wixineessuutti jiran;
- 2) Manneen hojii yookiin qaamolee mootummaa adeemsa yaadni seera burqisiisuu
Labsii kanaan kennameef;
- 3) Manneen Hojiiangoon seera wixineessuu labsii kanaan kennameef.

Kutaa Lama

Adeemsa Yaada Seera Burqisiisuu, Wixineessuufi Qabiyyee Qajeelfama Qophii Wixinee Seeraa

5. Adeemsa Yaada Seera Burqisiisuu

Manni hojii yookiin qaamni mootummaa aangoon yaada seeraa burqisiisuu kennameef kamiyyuu:

- 1) Qorannoo yookiin qaawwa xiinxala raawwii hojii irratti gaggeeffameen rakkoon uumame haguuggii seeraatiin furmaata kan argatu ta'uu isaa mirkaneessuu;
- 2) Yaada barbaachisummaa seeraa burqeefi qajeelfama qophii wixinee seeraa qopheessuun qaama seera akka wixineessuuf aangoon kennameeffitti dhiyeessuu qaba.

6. Adeemsa Seera Wixineessuu

Seerri yemmuu wixinaa'uu adeemsaalee armaan gadii hordofuun kan raawwatamu ta'a:

- 1) Wixineessaan Labsii kana Keewwata 5 jalatti tumaalee deemsa yaada seera burqisiisuu ilaalchisee tumaman guutamanii dhiyaachuu isaanii mirkaneeffachuu qaba.
- 2) Kan Keewwata kana Keewwata Xiqqaa 1 jalatti tumame akkuma eegametti ta'ee, wixineessaan haalawwaan armaan gadii guutamanii dhiyaachuu isaanii mirkaneeffachuu qaba:
 - (a) Qorannoo dhiyaate xiinxaluun ulaagaalee guutee dhiyaachuu isaa mirkaneeffachuu;
 - (b) Qabiyyeen qajeelfama qophii wixinee seeraa guutummaa qabaachuu isaa mirkaneessuu.

7. Qabiyyee Qajeelfama Qophii Wixinee Seeraa

Qajeelfamni qophii wixinee seeraa kan qophaa'uu barreeffamaan ta'ee, qabxiilee armaan gadii hammachuu qaba:

- 1) Kaayyoo bu'uuraa seera wixinaa'uu qabuu ifaa fi haala guutuu ta'een ibsuu;
- 2) Seerichi akkamitti hojiirra akka ooluufi qaama hojiirra oolchu agarsiisuu;

- 3) Dhiibbaa seerichi aangoo fi hojii manneen hojii biroo irratti qabu ibsuu;
- 4) Odeeffannoowwan duuba seerichaa kanneen akka rakkoo qabatamaa seerichi furuuf bahuu, kallattii furmaataafi seerichi yemmuu bahe faayidaa hawaasaaf qabu ibsuu;
- 5) Seeronni duraan turan akka fooyya'aniif yookiin seerri haaraan akka bahuuf yookiin qaawwa seerota hojiirra jiranii guutuuf ta'uu isaa agarsiisuu;
- 6) Seericha baasuun imaammata mootummaa hojiirra ooluu danda'u ibsuu;
- 7) Akkaataa barbaachisummaa isaatti sababa wixinichi dursa wixineeffamuu qabuuf ibsuu;
- 8) Wixineen seera haaraa qophaa'uuf jedhu yookiin kan duraan ture fooyyeessuuf jedhu kun seerota hojiirra jiran haqsiisuu yookiin fooyyessuu kan danda'u yoo ta'e, dhiibbaa fiduu danda'u agarsiisuu;
- 9) Labsiin duraan jiru kan fooyya'u yookiin haqamu yoo ta'e Dambii Qajeelfamoonni bu'uura Labsichaatiin bahaniifi qaamoleen bu'uura Labsii yookiin Dambii fooyya'u yookiin haqamuuf jedhuun hundaa'an maal ta'u akka qaban ibsuu;
- 10) Aangoofi hojii mana hojii wixinichi qophaa'uufii ibsuu;
- 11) Seerri wixinaa'uu qabu hojii mana hojii mootummaa biraa irratti dhiibbaa inni geessisu yoo jiraate mana hojichaa mariisisuu isaa agarsiisuu;
- 12) Seerri wixinaa'u akka barbaachisummaa isaatti haala addaatiin akka ilaalamuufi iccitiin akka qabamu ibsamuu;
- 13) Wixineen seerichaa ragga'u yeroon hojiirra itti oolu haala baratameen alatti gara fuulduraatti yoo ta'e ibsamuu;
- 14) Seera haaraa bahuun yookiin fooyya'uun dirqamni yookiin dhimmi gara qaama seera haaraa kanaan hundeeffamutti darbu yookiin akkuma duraan turetti akka itti fufu barbaadamu yoo jiraate ifa gochuu;
- 15) Daangaa, iddoo, dhimma yookiin qaama seerichi raawwatiinsa irratti qabaatu ifatti ibsamuu.

8. Qabiyyee Qorannoofi Qo'annoo Wixinee Seeraa

Qabiyyeen qorannoofi qo'annoo wixinee seeraa kanneen armaan gadii of keessaa qabaachuu qaba:

- 1) Qorannoofi qo'annoo wixinee seeraa imaammata raawwachiisuuf gaggeeffamu:
 - (a) Haalaafi daangaa imaammata akka raawwatamuu barbaadamee ibsuu;
 - (b) Imaammata seera baasuun akka hojii irra oolu barbaadame wajjiin imaammanni biraa kallattiinis ta'ee al kallattiin hidhata qabu yoo jiraate ibsuu;

- (c) Imaammatacha hojii irra oolchuuf filannoowwan jiran ibsuu;
- (d) Imaammatacha hojii irra oolchuuf seera baasuun dirqama ta'uu isaa ibsuu;
- (e) Imaammatacha hojii irra oolchuuf seerri ba'uu qabu Labsii yookiin Dambii yookiin Qajeelfama ta'uu isaa ibsuu qaba.

2) Qorannoofi qo'annoo wixinee seeraa rakkoo jiru furuuf gaggeeffamu:

- (a) Rakkoolee gama uumaama isaaniitiin, daangaa, irra deddeebi'ummaa fi miidhaa isaan hodofsiisaniin sirriitti adda baasuun ibsuu;
- (b) Seera baasuun alatti rakkichi kan hin furamne ta'uu ibsuu;
- (c) Seerri bahuun isaa bu'a qabeessa, baasii kan xiqqeessuu fi faayyidaa dabalataa kan argamsiisu ta'uu ibsuu;
- (d) Rakkoon adda bahe sun seera hojii irra jiruun kan hin haguugamne yookiin kan hin furamne ta'uu sirriitti adda baasuufi seera baasuun dirqama ta'uu isaa sababa gahaan ibsuu;
- (e) Rakkoo adda bahe furuuf seerri bahuu qabu Labsii yookiin Dambii ta'uu ibsuu qaba.

9. Qabiyyee Barreeffama Ibsa Wixinee Seeraa

Qabiyyeen barreeffama ibsa wixinee seeraa kanneen armaan gadii of keessaa qabaachuu qaba:

- 1) Seensa;
- 2) Hima rakkoo ifa ta'e, yaada furmaataa seerri wixinaa'e qabatee dhufeefi mala rakkinichi ittiin hiikamu;
- 3) Seena rakkichaa akka waliigalatti ibsuu;
- 4) Ibsa bal'aa tumaalee gurggudoo wixinee seerichaa.

Kutaa Sadii

Qajeeltoowwan Bu'uuraa, Adeemsa, Sadarkaaleefi Gurmaa'ina Qophii Wixinee Seeraa

10. Qajeeltoowwan Bu'uuraa Qophii Wixinee Seeraa

1) Hundagaleessummaa

- (a) Wixineen seeraa qophaa'u nama yookiin dhimma seerichi hoogganuuf ba'e hunda irratti raawwatiinsa qabaachuu qaba.
- (b) Wixineen seeraa qophaa'u iddoo hundattiifi yeroo walfakkaataa ta'etti hojiirra akka oolu ta'ee qophaa'uu qaba.

2) Tilmaamawaa Ta'uu

Wixineen seeraa yemmuu qophaa’u haala qabatamaa yeroo sana hawaasa keessatti mul’atu, jijjiirama gara fuulduraatti dhufuu danda’uufi bu’aafi miidhaa hojii irra oolmaa seerichaatiin gahuu danda’u tilmaama keessa galchuu qaba.

3) Iftoomina Qabaachuu

(a) Wixineen seeraa yemmuu qophaa’u qaamoleen dhimmi ilaallatu hundi odeeffannoo gahaa akka qabaataniifi yaada isaanii wixinicha irratti akka kennan taasifamuu qaba.

(b) Wixineen seeraa qophaa’u qaamolee seera baasan, seera raawwachiisan, seera hiikaniifi seericha irraa kallattiinis ta’e al-kallattiin fayyadamoo ta’aniin salphaatti akka hubatamu ta’ee qophaa’uu qaba.

4) Madaalawaa Ta’uu

Wixineen seeraa qophaa’u faayidaan hawaasaaf argamsiisuufi dhiibbaan geessisu kan **walmadaalu** ta’uu qaba.

11. Adeemsa Qophii Wixinee Seeraa

Wixineen seeraa qophaa’u qajeeltoowwan armaan gadii hordofuun qophaa’uu qaba:

- 1) Wixineen seeraa haala ifaafi salphaatti namaaf galuu danda’uun qophaa’uu;
- 2) Keewwatanonni wixinichaa bifa waldeeggaruun bocamuu;
- 3) Tumaaleen wixinichaa hanga danda’ameen gaggabaaboo fi salphaatti kan hubataman ta’uu;
- 4) Dhimma yookiin yaad-rimnee tokko ibsuuf jechi itti fayyadamnu guutuu wixinichaa keessatti tokko ta’uu;
- 5) Wixineen seeraa tokko afaan sadiin kan qophaa’u yoo ta’e, caaseffamni wixinichaafi hiikni tumaalee afaan hundaatuu kan wal siman ta’uu;
- 6) Wixineen seeraa madda aangoo qaama seericha baasuu ibsuu qaba.

12. Sadarkaalee Qophii Wixinee Seeraa

Qophiin wixinee seeraa sadarkaalee armaan gadii ni qabaata:

1) Fedhii Qaama Seera Burqisiisee Hubachuu

Wixineen seeraa kan qophaa’u qorannoo gaggeeffameefi qajeelfama wixinee seeraa kenname bu’uura godhachuudhaan fedhii mana hojiiyaada seera burqisiisee hubachuudhaan ta’a.

2) Xiinxala Gaggeessuu

Wixineen seeraa yemmuu qophaa'u kallattii Heera mootummaa Federaalaafi Naannichaa, seerota hojiirra jiran, barbaachisummaa seericha bahuu, hojiirra oolmaa seerichaa, dhiibbaa seerichi diinagdee, hawaasummaafi haala naannoo irratti qabu waliin xiinxalamuu qaba. Tarreeffamni isaa **Dambii** bahuun kan murtaa'u ta'a.

3) Seera Bocuu

Seerri wixinaa'u akkaataa dhimmichaatiin akka barbaachisummaa isaatti walduraa duubaan boqonnaan, kutaan, kutaa xiqqaan, keewwataanfi keewwata xiqqaadhaan kan bocamu ta'a.

4) Qindeessuufi Gabbisuu

Seerri wixinaa'u wixineessaan erga qindaa'ee booda, qaamota dhimmi ilaalu yookiin hawaasa **mariisisuun** gabbachuu qaba.

5) Qorachuufi Madaaluu

Wixineen seeraa erga qophaa'e booda kallattii kaayyoofi imaammata seerri bahu galmaan gahuu danda'uun wixineeffamuun isaa sakatta'amuufi madaalamuu qaba.

13. Gurmaa'ina Wixinee Seeraa

Wixineen Seeraa gurmaa'ina armaan gadii ni qabaata:

- 1) Haala waliigalaatiin: Mata duree dheeraa, seensa, kutaa aangessuu, mata duree gabaabaa, hiika, qaama seerichaafi tumaalee adda addaa;
- 2) Keewwata kana Keewwata Xiqqaa 1 jalatti haala waliigalaatiin kan tumame akkuma eegametti ta'ee, wixineen seeraa akkaataa armaan gadiitiin yaa'iinsa yaadaa isaa hordofuun gurmaa'uu qaba:
 - (a) Keewwattoonni seericha labsan tumaalee bulchiinsaa irraa adda bahanii fi dursanii dhufuu;
 - (b) Tumaalee salphaan tumaalee walxaxoo dursuu; tumaaleen adabbii salphaa tumaalee adabbii cimaa dursuu;
 - (c) Tumaaleen bu'uuraa tumaalee itti aanan irraa adda bahanii dursanii tumamuu;
 - (d) Tumaaleen addaa, tumaaleen yeroo, tumaaleen seera duraan jiru haqan addatti mata duree tumaalee adda addaa jedhu jalatti barreeffamuu;
 - (e) Tumaaleen mirgaa fi dirqama kaa'an, aangoo yookiin mirga addaa kennan, tumaalee waa'ee haala raawwii dhimmoota bulchiinsaafi adeemsaa ilaallatan dursanii caseeffamuu;
 - (f) Tumaaleen waa'ee dhimmoota walfakkaataa qaban ilaallatanii kutaa yookiin bakka tokkotti tumamu. Tarreeffamni isaa Dambii qophaa'uun kan murtaa'u ta'a.

Kutaa Afur

Aangoofi Hojii,Itti Gaafatamummaa Manneen Hojiifi Qaamolee Mootummaa

14. Aangoofi Hojii Waliinii

Aangoonfi hojiin seerota birootiin kennameef akkuma eegametti ta'ee, wixinee seeraatiin walqabatee Manneen hojiifi qaamoleen mootummaa aangoofi hojii waliinii armaan gadii ni qabaatu:

- 1) Aangoofi hojii seeraan kennamaniif hojiirra olchuudhaaf kan gargaaran seerota ni burqisiisu;
- 2) Yaada seerota burqisiisan ilaalchisee qorannaafi/yookiin qo'annoo ni gaggeessu;
- 3) Bu'uura Labsii kana Keewwata 6 tiin Qajeelfama Qophii Wixinee Seeraa qopheessuun qaama wixineessuuf ni dhiyeessa.

15. Itti Gaafatamummaa Manneen Hojii yookiin Qaamolee Mootummaa

- 1) Manni hojii itti waamamni isaa kallattiin Caffee hin taane wixineen seeraa akka qophaa'uuf barbaadu kamiyyuu kanneen armaan gadii guutee dhiyeessuuf dirqama qaba:
 - (a) Wixinee seeraa bara hojii tokko keessatti qopheessuuf karoorfate jalqaba bara baajatichaa irratti karooricha Mana Hojii Abbaa Alangaatiif erguu;
 - (b) Seerri akka wixinaa'u qaama wixineessuuf aangoon kennameefiin hayyamamuu isaa;
 - (c) Qorannoo seericha wixineessuuf gaggeeffameefi qajeelfama qophii wixinee seeraa haardi *Koppiifi softi koppiidhaan* dhiyeessuu;
 - (d) Maqaa ogeessa dhimmicha irratti roqummaa qabuufi mana hojii seerri wixinaa'uuf bakka bu'ee dhimmicha irratti Mana Hojii Abbaa Alangaawaliin qunnamu, ibsuufiyeroo yeroon hordoffii taasisuun yeroo barbaadametti marii irratti hirmaachuun ibsa barbaachisu kennuu;
 - (e) Sirreeffama Mana Hojii Abbaa Alangaa irraa kennameef fudhachuun yeroo kennameefi akkaataa jedhameen sirreessee deebisuu;
 - (f) Hojii wixinee seeraa bu'aa qabeessa taasisuuf deeggarsa barbaachisu hunda gochuu.
- 2) Keewwata kana Keewwata Xiqqaa 1(a) jalatti kan tumame jiraatus, manni hojii wixinee seeraa karoora keessatti hin hammatamne akka wixineeffamuuf sababa gahaa waliin Mana Hojii Abbaa Alangaatiif dhiyeessuu ni danda'a.

- 3) Manni hojii yookiin qaamni itti waamamni isaanii kallattiin Caffeeff ta'e wixineen seeraa akka qophaa'uuf barbaadu kamiyyuu kanneen armaan gadii guutee dhiyeessuuf dirqama qaba:
- (a) Wixinee seeraa bara hojii tokko keessatti qopheessuuf karoorfatan jalqaba bara bajatichaa irratti karooricha Waajjira Caffeeff ta'e erguu;
 - (b) Seerri akka wixinaa'u qaama wixineessuuf aangoon kennameeffiin hayyamamuu isaa;
 - (c) Qorannoo seericha wixineessuuf gaggeeffameefi qajeelfama qophii wixinee seeraa haardi *Koppii fi softi koppiidhaan* dhiyeessuu;
 - (d) Maqaa ogeessa dhimmicha irratti roggummaa qabuu mana hojii seerri wixinaa'uuf bakka bu'ee dhimmicha irratti Waajjira waliin qunnamu ibsuufi yeroo yeroon hordoffii taasisuufi yeroo barbaadametti marii irratti hirmaachuun ibsa barbaachisu kennuu;
 - (e) Sirreeffama Waajjira irraa kennameeff fudhachuun yeroo kennameeffi akkaataa jedhameen sirreessee deebisuu;
 - (f) Hojii wixinee seeraa bu'aa qabeessa taasisuuf deeggarsa barbaachisu hunda gochuu qaba.
- 4) Keewwata kana Keewwata Xiqqaa 3(a) jalatti kan tumame jiraatus, manni hojii wixinee seeraa karoorra keessatti hin hammatamne akka wixineeffamuuf sababa gahaa waliin Waajjiraaf dhiyeessuu ni danda'a.
- 5) Manni hojii bu'uura Keewwata kanaatiin dirqamoota tumaman guutee yoo hin dhiyeessin qaamni wixinee seerichaa qopheessuu wixinicha guyyaa dirqama irraa eegamu akka guutu gaafatame irraa eegalee guyyaa hojii kudhan (10) keessatti yoo bahachuu baate yaada seera wixineessuu dhiyaatee ture mana hojii dhimmi ilaaluuf kan deebi'u ta'a.

16. Aangoofi Hojii, Itti Gaafatamummaa Waajjiraa

1) Aangoofi Hojii Waajjirichaa

Aangoofi hojiin seerota birootiin kennameeff akkuma eeggametti ta'ee, Qophii Wixinee Seeraa ilaalchisee Waajjirichi aangoofi hojii armaan gadii ni qabaata:

- (a) Qaamoleen yookiin manneen hojii mootummaa itti waamamni isaanii kallattiin Caffeeff ta'ee, seerri akka wixinaa'uuf barbaadan irraa qorannoo dhimmicha irratti gaggeeffame ni simata; qorannicha ni xiinxala; ulaagaalee barbaachisaa ta'an guutuu isaa ni mirkaneessa;

- (b) Akkaataa Keewwata kana Keewwata Xiqqaa 1 tiin qaamoleen yookiin manneen hojii mootummaa ibsaman irraa Qajeelfama Qophii Wixinee Seerichaa dhiyaatan simatee ni xiinxala; wixinee seeraa ni qopheessa;
- (c) Manni hojii yookiin qaamni mootummaa bu'uura Labsii kana Keewwata 15 tiin dirqamoota tumaman guutee yoo hin dhiyeessin qaamni wixinee seerichaa qopheessuu wixinicha guyyaa dirqama irraa eegamu akka guutu gaafatame irraa eegalee guyyaa hojii kudhan (10) keessatti yoo bahachuu baate wixinichi yookiin yaada seeraa wixineessuu dhiyaatee ture mana hojii yookiin qaama mootummaa dhimmi ilaaluuf ni deebisa.

2) Itti Gaafatamummaa Waajjirichaa

Waajjirichi itti gaafatamummaa armaan gadii ni qabaata:

- (a) Yaada seeraa qaamolee Caffetiin burqan ilaalchisee, wixinee seeraa qopheessuuf qorannoo ni gaggeessa; qorannicha irratti hundaa'uudhanis wixinee seeraa ni qopheessa;
- (b) Yaada wixinee seeraa manneen hojiifi qaamolee itti waamamni isaanii kallattiin Caffee ta'an irraa dhiyaatan ni simata; ulaagaalee barbaachisan guutanii dhiyaachuu isaanii ni mirkaneessa; sirreeffama barbaachisu ni taasisa; wixinee seeraa ni qopheessa;
- (c) Wixinee Afaan Oromoo, Amariffaafi Ingiliffaan qopheesse hiikni afaan sadanii walsimate haardi *Koppiifi softi koppiidhaan* ni dhiyeessa;
- (d) Wixinee qophaa'e marii hawaasaatiin akka gabbatu ni taasisa;
- (e) Wixinee qophaa'e yookiin sirraa'e akka ragga'uuf Koree Qindeessituufi Caffee ni dhiyeessa;
- (f) Wixineewwan seeraa Caffee fi qaama aangoon kennameefiin ragga'an ni maxxansiisa; ni raabsa.

17. Itti Gaafatamummaa Wajjiira Pirezidaantii

Itti gaafatamummaan seerota birootiin kennameef akkuma eeggametti ta'ee, Waajjirri Pirezidaantii Mootummaa Naannichaa:

- 1) Manneen hojii itti waamamni isaanii kallattiin Caffee hin taane seerri akka bahuuf barbaadan jalqaba bara baajataatti karoora qophii wixinee seeraa akka dhiyeeffatan haala ni mijeessa;
- 2) Wixineewwan Labsii Mana Marichatiin ilaalamaniifi dambiilee ragga'an Waajjira Caffee tiif ni erga;

- 3) Dambiiwwan Mana Marichaatiin ragga'an Mana Hojii Abbaa Alangaatiif haardi koppii fi soofti koppiin ni erga;
- 4) Bu'aa qabeessummaa hojii qophii wixinee seeraatiif Mana Hojii Abbaa Alangaafi mana hojii dhimmi ilaallatu waliin ni hojjata.

18. Aangoofi Hojii, Itti Gaafatamummaa Mana Hojii Abbaa Alangaa

1) Aangoofi Hojii Mana Hojii Abbaa Alangaa

Aangoofi hojiin seerota birootiin kennameef akkuma eeggametti ta'ee, qophii wixinee seeraa ilaalchisee Manni Hojii Abbaa Alangaa aangoofi hojii armaan gadii ni qabaata:

- (a) Manneen Hojii Seerri akka wixinaa'uuf barbaadan ulaagaalee barbaachisaa ta'an guutuu isaanii ni mirkaneessa; ni xiinxala.
- (b) Bu'uura Labsii kana Keewwata 7tiin Qajeelfama Qophii Wixinee Seerichaa Mana Hojii irraa dhiyaatu simatee ni xiinxala; wixinee seeraa ni qopheessa;
- (c) Manni Hojii bu'uura Labsii kana Keewwata 15 tiin dirqamoota tumaman guutee yoo hin dhiyeessin qaamni wixinee seerichaa qopheessuu wixinicha guyyaa dirqama irraa eegamu akka guutu gaafatamee irraa eegalee guyyaa hojii kudhan (10) keessatti yoo bahaachuu baate wixinichi yookiin yaada seera wixineessuu dhiyaatee ture mana hojii dhimmi ilaaluuf ni deebisa.

2) Itti Gaafatamummaa Mana Hojii Abbaa Alangaa

Manni Hojii Abbaa Alangichaa itti gaafatamummaa armaan gadii ni qabaata:

- (a) Dhimmoota aangoo Mana Hojii Abbaa Alangichaa ta'an irratti seera baasuun yoo barbaachise qajeelfama wixinee seeraa qopheessuun Daarektoreetii dhimmi ilaaluuf ni kenna;
- (b) Wixinee seeraa Manni Hojii Abbaa Alangaa akka qopheessu mootummaan yoo gaafatame qajeelfamni wixinee seeraa akka kennamu haala ni mijeessa;
- (c) Wixineen seeraa akka qophaa'u mootummaadhaan yemmuu gaafatamu qorannoo gaggeessuun yookiin qorannoo gaggeeffame bu'uureffachuun wixinee seeraa ni qopheessa;
- (d) Wixinee Afaan Oromoo, Amariffaafi Ingiliffaan qophaa'uun hiikni afaan sadanii walsimate haardi *Koppii fi soofti koppiidhaan* dhiyeessuu;
- (e) Wixinee qophaa'e yookiin sirraa'e mariin akka gabbatu qaama yaada seeraa wixinichaa dhiyeesseefi akka barbaachisummaa isaatti qaama dhimmi ilaalu waliin ni hojjeta; ni sirreessa;

- (f) Mana hojii dandeettiifi gahumsa wixinee seeraa qopheessuu qabaachuu isaanii itti amaname irraa wixinee seeraa ulaagaalee barbaachisan guutanii dhiyaachuu isaanii mirkaneeffachuun ni simaata; abbummaan ni sirreessa;
- (g) Wixinee qophaa'e yookiin sirraa'e ibsa wixinichaa waliin Waajjira Pirezidaantiif ni erga;
- (h) Seerota ragga'an haardi koppii fi soofti koppiidhaan ni qabata.

Kutaa Shan

Tumaalee Adda Addaa

19. Dirqama Deeggarsa Kennuu

Manni hojii kamiyyuu Labsii kanaa fi dambii bu'uura Labsii kanaatiin bahu raawwachiisuuf deeggarsa kennuuf dirqama ni qabaata.

20. Seerota Raawwatiinsa Hin Qabaanne

Seeronni yookiin barmaatileen hojii tumaalee Labsii kanaatiin walfaallessan kamiyyuu fudhatama hin qabaatan.

21. Aangoo Dambii Baasuu

Labsii kana raawwachiisuuf Caffeen Dambii baasuu ni danda'a.

22. Yeroo Labsiin Kun Hojiirra Itti Oolu

Labsiin kun guyyaa Magalata Oromiyaa irratti maxxanfame irraa eegalee hojiirra kan oolu ta'a.

Finfinnee, __, Bara 2011

Lammaa Magarsaa

Pirezidaantii Mootummaa Naannoo Oromiyaa